Australijos lietuvių vaikų švietimą kuruojanti Kristina Hayes: „Vaikams sunku suprasti Užgavėnių reikšmę, kai lauke temperatūra per 30°C“

Naujai išrinktoje Australijos lietuvių bendruomenės valdyboje Švietimo tarybos vairas atiteko Kristinai Hayes. Nors užsienyje ji gyvena jau daugiau nei pusę savo gyvenimo, moteris aktyviai dalyvauja bendruomenės veikloje, o prieš ketverius metus atkūrė lituanistinės studijos „SpindulyS“ veiklą Brisbane. Kristina įsitikinusi, kad, gyvenant toli nuo gimtųjų namų, bendruomeninė veikla saugant, stiprinant lietuvybę yra pati prasmingiausia. Tai yra tarsi jungiamasis tiltas tarp skirtingų kartų ir žemynų! O eidama naujas pareigas Australijos lietuvė ketina toliau populiarinti lietuvių kalbą, stiprinti pasididžiavimą savo kilme ir daugiau dėmesio skirti paauglių mokymui ir motyvacijai.

Su Kristina kalbamės apie jos gyvenimo kelią, kuris vedė per Lietuvą, Jungtinę Karalystę, Prancūziją ir Australiją, apie norą ir pastangas išsaugoti lietuvių kalbą šeimoje, Australijos lituanistinio švietimo iššūkius, specifiškumą ir galimus sprendimus.

Justina Mikeliūnaitė | Pasauliolietuvis.lt

Asmeninio archyvo nuotraukos

Papasakokit trumpai savo kelią į Australiją, kur gyvenat maždaug

aštuonerius metus. Tai buvo planuotas, išsvajotas tikslas ar netikėtas gyvenimo posūkis? Kaip sekėsi įsikurti, apsiprasti, kurti čia šeimą ir namus?

Įsikūrimas Australijoje buvo tikrai neplanuotas gyvenimo posūkis! Aš niekada neplanavau išvykti iš Lietuvos ir nesvajojau apie tolimąsias šalis. Tačiau kai 12-oje klasėje reikėjo apsispręsti, ką studijuoti universitete, mane labai sudomino rinkodaros sritis. Lietuvoje tuo metu tokių studijų dar nebuvo. Laimei, jau buvome įstoję į Europos Sąjungą ir galėjau mokytis už Lietuvos ribų. Išvykau į Didžiąją Britaniją ir Prancūziją, kur, pabaigusi bakalauro ir magistro studijas, nusprendžiau keletą mėnesių pakeliauti. Viena iš aplankytų šalių buvo Australija, kurioje sutikau savo tuomet būsimą vyrą.

Po kelionės grįžau dirbti į Londoną, o praėjus keletui mėnesių prisijungė ir draugas. Tačiau po gyvenimo saulėtoje rytinėje Australijos pakrantėje jam buvo sunku adaptuotis lietingoje Anglijoje. Po vestuvių Lietuvoje nusprendėme pabandyti kurį laiką pagyventi Australijoje. Tada sutarėme, kad jei nepatiks, bet kada galėsime grįžti į Europą. Jautėme, kad gailėsimės, jei nepabandysime.

Mums Australijoje labai patiko! Susilaukėme dviejų vaikų, susikūrėme namus ir įsitvirtinome bendruomenėje. Adaptacija buvo gan lengva, nes vyras jau buvo čia gyvenęs, išmanė darbo rinkos, būsto ir medicinos sistemos specifiką, taip pat turėjome draugų ratą. Žinoma, nuolat šviečianti saulė taip pat prisideda prie geros nuotaikos ir galimybės kuo daugiau laiko praleisti gamtoje.

Tautinių šokių grupės „Ugnelės“ piknikas Brisbano centre

Kaip sekasi šeimoje puoselėti lietuvybę, perduoti kalbą, kultūrą vaikams ir pačiai išlaikyti ryšį su šaknimis, kartu priimant ir šalies kultūrą? Kaip šios dvi kultūros keitė, praplėtė Jūsų tapatybę?

Aš jau daugiau nei pusę gyvenimo gyvenu ne Lietuvoje, tačiau tai visiškai netrukdo man išlaikyti stiprų ryšį su savo šaknimis. Su savo vaikais kiekvieną dieną kalbu lietuviškai, net mano anglakalbis vyras beveik viską supranta ir šiek tiek bando kalbėti. Stengiuosi, kad vaikai su manimi skaitytų tik lietuviškas knygas, žiūrėtų lietuviškus filmukus ir klausytų lietuviškų dainelių. Mes švenčiame lietuviškas šventes ir mums pavyksta suderinti jas su vietinėmis. Pavyzdžiui, Kūčias švenčiame pagal lietuviškas tradicijas, o Kalėdų dieną pagal australiškas.

Mano tapatybę skirtingais gyvenimo etapais formavo keletas kultūrų: Lietuvoje praleisti pirmieji gyvenimo metai suformavo mano identitetą, vertybes ir pasaulėžiūrą; studijos Didžiojoje Britanijoje bei Prancūzijoje praplėtė mano akiratį, supažindino su daugybe naujų kultūrų ir pasaulėžiūrų, suteikė daugiau

tolerancijos ir pagarbos kitokiems požiūriams; Australijoje aš išgyvenau motinystės etapą, kuris mane dar labiau užaugino, pripildė ir privertė pasaulį pamatyti nuostabiomis vaikų akimis. Australija yra puiki šalis auginti vaikus, nes jie turi tiek daug galimybių leisti laiką gamtoje, mėgautis saule, jūra, parkais ir kokybišku laiku su artimaisiais. Aš jaučiuosi be galo laiminga galėjusi patirti skirtingas kultūras ir įsitikinti, kad mes visi turime daugiau panašumų nei skirtumų.

2021 m. inicijavote Lituanistinės studijos „SpindulyS“ atkūrimą Brisbane. Kodėl Jums asmeniškai buvo svarbu, kad mieste veiktų lituanistinė mokykla? Kokius tikslus sau kėlėt, su kokiais lūkesčiais ėmėtės šios prasmingos veiklos ir ar pavyko juos įgyvendinti?

Kai mano pirmagimė bandė savo anglakalbiams draugams dainuoti lietuviškas daineles ir pasakoti apie Kakę Makę, supratau, kaip svarbu turėti lietuviškai kalbančių draugų. Pragyvenusi dvejus metus Brisbane nebuvau sutikusi nė vieno tautiečio ir nežinojau, ar jų čia iš viso gyvena. Buvau nuoširdžiai nustebinta pirmą kartą atvykusi į bendruomenės pietus ir susipažinusi su daug nuostabių lietuvių. Po truputį įsijungiau į bendruomenę ir man buvo pasiūlyta atnaujinti mokyklos veiklą.

Nors neturiu pedagoginio išsilavinimo, turėjau patirties mokydama dukrą lietuvių kalbos dvikalbėje šeimoje. Taip pat supratau bendruomenės svarbą bandant išlaikyti lietuvių kalbą taip toli nuo gimtinės, ir reguliarių susibūrimų reikšmę stengiantis išsaugoti lietuvių kultūrą bei tradicijas ateinančioms kartoms. Nekalbant net apie dvikalbystės naudą smegenų vystymuisi, problemų sprendimui bei komunikacijos įgūdžiams.

Nekėliau sau per daug didelių lūkesčių. Pagrindinis tikslas buvo inicijuoti veiklą, sudominti tiek vaikus, tiek tėvelius, paskatinti juos atvykti ir skirti pirmenybę lietuvių kalbos mokymuisi. Norėjosi, kad tai nebūtų prievolė nei vaikams, nei tėvams. Kad visi norėtų atvykti ir dalyvauti. Man labai pasisekė, kad pavyko prikalbinti dar keletą mamyčių įsijungti į mokytojų gretas. Taip mes galėjome pasidalinti pasiruošimo pamokoms ir jų vedimo krūviu bei pritaikyti skirtingus mokymo metodus.

Buvusios ir esamos lituanistinės studijos ,,Spindulys mokytojos Brisbane

Kaip sekasi studijai šiuo metu? Kaip dažnai vyksta pamokos?

Šiuo metu mūsų studijoje mokosi 13 vaikų nuo 2 iki 12 metų. Penkios savanorės mokytojos (mamytės) prisideda prie mokyklos veiklos, taip pat jau treti metai yra skiriama praktikantė, kuri labai palengvina savaitinį darbo krūvį. Pamokos vyksta kiekvieną sekmadienį atskirose grupėse, suskirstytose pagal amžių ir kalbos lygį.

Praėjusį mėnesį buvote išrinkta į Australijos lietuvių bendruomenės Krašto valdybą pirmininkauti Švietimo tarybai. Kuo Jums svarbi ši nauja pozicija? Kaip matote savo vaidmenį Krašto valdyboje apskritai ir kokius tikslus keliat sau ateinančią kadenciją?

Aš buvau labai maloniai nustebinta balsų daugumos ir krašto valdybos atstovų pasitikėjimo perduoti man šias svarbias pareigas. Lietuvių kalbos išsaugojimas svetimoje šalyje yra vienas iš kertinių elementų bandant išlaikyti mūsų kultūrinį ir tautinį identitetą, taip pat tiltas jungiantis su Lietuva, ten gyvenančiais seneliais, giminaičiais ir draugais. Jau daugiau nei pusę savo gyvenimo gyvenu ne Lietuvoje,

tačiau mano ryšys su gimtine nėra pakitęs, mano lietuvių kalba yra be akcento ir aš be galo didžiuojuosi savo kilme. Todėl vienas iš pagrindinių tikslų einant naujas pareigas – lietuvių kalbos ir kilmės populiarinimas. Jei mes didžiuosimės savo lietuviška prigimtimi, įvertinsime mūsų mažos tautos unikalumą, mūsų protėvių narsą ir suprasime naudą, kodėl verta perduoti mūsų kalbą ateinančioms kartoms, neliks iššūkių, kaip pritraukti daugiau mokinių bei mokytojų.

Australijos švietimo taryba šiais metais susirinko Vakarų Australijoje, Perte.

Kokie Jūsų, kaip naujosios Švietimo tarybos pirmininkės, artimiausi planai?

Ateinančių metų planuose yra šios iniciatyvos:

1. padėti visoms Australijos lietuvių bendruomenėms kuo daugiau kalbėti lietuviškai per jų reguliarius susibūrimus, priminti ir formuoti įprotį renginiuose nepereiti prie anglų kalbos;
2. įkvėpti ir visokeriopai padėti naujai besikuriančioms mokykloms bei jų mokytojoms – atrasti galimybių atnaujinti užsidariusių mokyklų veiklą ir

paskatinti vietinę bendruomenę aktyviau dalyvauti lietuvių švietime;
3. rasti finansavimą ir įgyvendinti projektus, skirtus Australijos paauglių lituanistiniam švietimui.

Kaip apibūdintumėt lituanistinio švietimo situaciją Australijoje šiuo metu?

Lituanistinis švietimas Australijoje auga. Naujai atvykstanti lietuvių karta įsikuria, augina vaikus ir bando išsaugoti lietuvių kalbą bei papročius. Šiuo metu veikia 7-ios lituanistinės mokyklos, kuriose mokosi 150 mokinių. Ne visų mokyklų mokytojai turi pedagoginį išsilavinimą, todėl bandoma pritraukti tėvus ir taip ugdyti bendruomenės branduolį.

Lapkričio pradžioje kasmetinis Australijos švietimo tarybos suvažiavimas vyko vakarų Australijoje, Perte, kur įžymi Lietuvos aktorė Kristina Savickytė vedė mokymus.

Kokius didžiausius iššūkius įvardintumėt lituanistinio švietimo srityje šiuo metu ir kokius galimus sprendimus matot? Ar Australijoje dėl atstumo ar

šalies ypatumų kyla kokių nors specifinių iššūkių, ar jie panašūs į tuos, su kuriais susiduria lituanistinės mokyklos visame pasaulyje?

Didžiausias iššūkis – paauglių trūkumas. Kol vaikai maži, tėvams dar pavyksta juos atvesti į lietuvių kalbos pamokas, tačiau paaugę jie mažiau nori dalyvauti lituanistinėje veikloje, atsiranda kitų pomėgių ir draugų, kuriems yra skiriama pirmenybė. Kadangi Australija yra taip toli nuo Lietuvos (tenka skristi daugiau kaip 26 valandas) ir mokslo metų atostogos labai skiriasi nuo Lietuvos (o vasaros atostogos čia gruodžio ir sausio mėnesį), mokyklinio amžiaus vaikams daug sudėtingiau atvykti į Lietuvą paatostogauti. Dėl to vizitai į Lietuvą ir ryšis su ja, ypač vyresnių vaikų, mažėja, jie nemato prasmės, kodėl turėtų išlaikyti lietuvybę būdami taip toli nuo jos. Taip pat jiems sunkiau suprasti Užgavėnių reikšmę, kai lauke temperatūra per 30 ℃, ar Jonines, kai Australijoje žiema, net Vėlinių rimtį, kai visi aplinkui švenčia Heloviną.

Lengvo sprendimo šiems iššūkiams įveikti nėra. Manau, kad svarbu bandyti sustiprinti vietines bendruomenes, išjudinti jaunimo veiklą, organizuoti jaunimo stovyklas bei bandyti sustiprinti Australijos lietuvių ir Lietuvos jaunimo ryšius įgyvendinant įvairias kūrybines iniciatyvas.

Kalėdinės pamokos akimirkos

Kokius didžiausius pasiekimus, įsimintiniausius renginius ar projektus galėtumėt įvardinti, kuo Australijos lituanistinio švietimo entuziastai jau gali didžiuotis?

Pats didžiausias pasiekimas Australijos lituanistinio švietimo entuziastams yra kiekvienas lietuviškai kalbantis ir norintis puoselėti lietuviškas tradicijas Australijoje augantis vaikas. O iš įsimintiniausių renginių galėčiau paminėti Australijos lietuvių dienas, vykstančias kas dvejus metus vis kitame Australijos didmiestyje. Jų metu Australijos lietuvių taryba organizuoja ne tik mokytojų konferenciją ir visų mokyklų atstovų suvažiavimą, bet ir etnografines dirbtuves, kuriose mokoma, kaip gaminti verbas, dažyti kiaušinius vašku, pinti kabančius sodus, šokti tautinius šokius ir daug kitų tautinių užsiėmimų.

Vienas įsimintiniausių projektų yra tik ką įvykę įžymios lietuvių aktorės ir kūrėjos Kristinos Savickytės mokymai ir praktinės dirbtuvės, skirtos dvikalbėms šeimoms.

Tautinių šokių kolektyvo pasirodymas

Kodėl Jums svarbu dalyvauti bendruomenės, visuomeninėje veikloje? Kas motyvuoja skirti savo laiką, energiją ir ką pati iš tų veiklų ir sutiktų žmonių gaunate? Kokias vertybes labiausiai padeda įprasminti, perduoti šios veiklos?

Pirmiausia, tai noras savo vaikams parodyti, kokia nuostabi yra lietuvių kultūra, kad lietuvių kalba kalba ne tik jų mama, bet ir kiti vaikai bei suaugusieji, gyvenantys Australijoje. Antra, džiaugsmas matant, kad tavo sunkus darbas padeda bendruomenei augti, stiprėti, užsimegzti naujoms pažintims ir gimsti naujoms veikloms. Dalis manęs tikriausiai kažkiek jautė kaltę, kad palikau savo tėvynę, ir būdama taip toli aš tarsi bandau sukurti mažą dalelę Lietuvos. Kartu ši veikla man leidžia išlaikyti ryšį su savo prigimtine tapatybe, nuolat kalbėti lietuviškai ir turėti būrį lietuvių draugų. Gyvenant toli nuo gimtųjų namų, tai yra pati prasmingiausia veikla, kuri yra tarsi jungiamasis tiltas tarp skirtingų kartų ir žemynų!

Projektas „Pasaulio Lietuva.“

Jei norėtumėte publikuoti straipsnį prašome nekeisti straipsnio pavadinimo, nurodyti informacijos šaltinį, autorių ir projekto pavadinimą.